

تحلیل راهبردی و شناسایی چالش ها و فرصت های سرمایه گذاری استان خراسان جنوبی بر اساس مدل SWOT

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی

اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان جنوبی

سری گزارش های تحلیلی اقتصاد استان خراسان جنوبی

عنوان گزارش

تحلیل راهبردی و شناسایی چالش ها و فرصت های سرمایه گذاری
استان خراسان جنوبی بر اساس مدل SWOT

معاونت اقتصادی - بهمن ماه ۱۴۰۳

به نام خدا

شناسنامه گزارش

تحلیل راهبردی و شناسایی چالش ها و فرصت های سرمایه گذاری استان خراسان جنوبی بر
اساس مدل SWOT

عنوان گزارش

اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان جنوبی

مجری

مرتضی ذاکریان

مدیر طرح

محسن مودی، حسین شرفی، یعقوب فاطمی زردان

همکاران

بهمن ماه ۱۴۰۳

تاریخ انتشار

فهرست مطالب

چکیده.....	۵
۱. مقدمه.....	۶
۲. ضرورت و بیان مساله.....	۶
۳. تعریف واژگان.....	۷
۴. مبانی نظری.....	۷
۴-۱. تعریف سرمایه‌گذاری و اهمیت آن.....	۷
۴-۲. اهمیت سرمایه‌گذاری در توسعه اقتصادی.....	۸
۴-۳. ویژگی‌های خاص استان خراسان جنوبی.....	۸
۴-۴. فرصت‌های سرمایه‌گذاری در خراسان جنوبی.....	۸
۴-۵. چالش‌ها و موانع سرمایه‌گذاری.....	۹
۵. مطالعات و پیشینه تحقیق.....	۹
۶. روش تحقیق.....	۱۰
۷. یافته‌های پژوهش.....	۱۰
۷-۱. نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید سرمایه‌گذاری در استان خراسان جنوبی.....	۱۱
الف) نقاط قوت استان خراسان جنوبی در سرمایه‌گذاری.....	۱۱
ب) نقاط ضعف استان خراسان جنوبی در سرمایه‌گذاری.....	۱۲
ج) فرصت‌های سرمایه‌گذاری استان خراسان جنوبی.....	۱۴
د) تهدیدها استان خراسان جنوبی در سرمایه‌گذاری.....	۱۵
۷-۲. استراتژی‌های نهایی برنامه ریزی برای بهبود سرمایه‌گذاری استان.....	۱۷
الف) استراتژی‌های SO (استراتژی تهاجمی):.....	۱۷
ب) استراتژی‌های بهبود WO.....	۱۸
ج) استراتژی‌های تقلیل ریسک WT.....	۱۹
د) استراتژی‌های تدافعی ST.....	۲۰
۸. نتیجه‌گیری و ارائه توصیه‌های سیاستی.....	۲۱
منابع و مآخذ.....	۲۷

تحلیل راهبردی و شناسایی چالش ها و فرصت های سرمایه گذاری استان خراسان جنوبی بر اساس مدل SWOT

چکیده

استان خراسان جنوبی به عنوان یکی از مناطق مهم و استراتژیک کشور ایران، با دارا بودن پتانسیل های قابل توجه برای جذب سرمایه گذاری و توسعه اقتصادی، در معرض فرصت ها و چالش های مختلفی قرار دارد. این استان با منابع معدنی غنی و متنوع، نیروی کار جوان و در دسترس، و ظرفیت های بالای انرژی های تجدیدپذیر، می تواند به عنوان یک قطب اقتصادی در آینده نزدیک مطرح شود. اما در عین حال، تهدیدهایی نظیر خشکسالی های مکرر، موقعیت جغرافیایی دورافتاده از مراکز صنعتی و اقتصادی، و نوسانات بی ثبات اقتصادی، مانع از استفاده کامل از این ظرفیت ها می شوند. از این رو مطالعه و بررسی چالش ها و فرصت های سرمایه گذاری استان ضروری است. بدین منظور، برای استخراج عوامل داخلی و خارجی اثرگذار بر شرایط سرمایه گذاری استان، از مدل SWOT استفاده شد. نتایج پژوهش نشان می دهد که برای بهبود وضعیت اقتصادی خراسان جنوبی، ضروری است که زیرساخت های حمل و نقل و لجستیک به طور جدی تقویت شود. همچنین، ایجاد تسهیلات مالی برای کارآفرینان، حمایت از صنایع کوچک و متوسط، و افزایش سرمایه گذاری های داخلی و خارجی از جمله راهکارهای کلیدی هستند که می توانند به توسعه پایدار این استان کمک کنند. علاوه بر این، پیشنهاداتی شامل توسعه صنایع تبدیلی کشاورزی و گسترش صنعت گردشگری، با هدف جذب گردشگران داخلی و خارجی، نیز به عنوان راهکارهایی مؤثر مطرح شده اند. ایجاد مناطق ویژه اقتصادی، بهره برداری از ظرفیت های گیاهان دارویی، و توسعه فعالیت های فرهنگی و هنری، می تواند به تنوع بخشی به ساختار اقتصادی استان کمک کرده و وابستگی به بخش کشاورزی و معدن را کاهش دهد. همچنین، تقویت فرهنگ کارآفرینی در میان جوانان و ایجاد همکاری های بین المللی، به عنوان عوامل مؤثر در رشد اقتصادی استان، پیشنهاد شده است. این مقاله به دنبال شناسایی و تحلیل فرصت های سرمایه گذاری در خراسان جنوبی است تا با ارائه راهکارهایی عملی و مؤثر، به رشد و پیشرفت پایدار این استان کمک کند. این تحقیقات می تواند به سیاست گذاران و سرمایه گذاران در جهت تصمیم گیری های آگاهانه و کارآمد در زمینه سرمایه گذاری و توسعه اقتصادی استان یاری رساند.

واژگان کلیدی: فرصت سرمایه گذاری، استان خراسان جنوبی، مدل SWOT

استان خراسان جنوبی به عنوان یکی از مناطق استراتژیک ایران، به دلیل منابع غنی معدنی، قابلیت‌های کشاورزی و موقعیت جغرافیایی ویژه، فرصت‌های سرمایه‌گذاری قابل توجهی را ارائه می‌دهد. این استان با دارا بودن معادن مختلف، از جمله زغال سنگ، طلا و سایر مواد معدنی، می‌تواند به یک قطب صنعتی و معدنی تبدیل شود. همچنین، با توجه به پتانسیل‌های بالای کشاورزی، به ویژه در تولید محصولات خاصی چون زعفران و عناب، سرمایه‌گذاران می‌توانند به بهره‌برداری از این منابع ارزشمند بپردازند و در زمینه صنایع تبدیلی کشاورزی نیز سرمایه‌گذاری کنند. علاوه بر این، فرصت‌های ناشی از توسعه صنعت گردشگری و بوم‌گردی، به ویژه در مناطق تاریخی و طبیعی استان، به عنوان یک منبع درآمد پایدار می‌تواند مورد توجه قرار گیرد. با این حال، سرمایه‌گذاری در خراسان جنوبی با چالش‌های متعددی روبه‌رو است. کمبود زیرساخت‌های حمل و نقل و لجستیک، مشکلات بروکراتیک و اداری، و خشکسالی‌های مکرر از جمله مسائلی هستند که مانع از جذب سرمایه‌گذاران می‌شوند. همچنین، وابستگی به منابع دولتی و عدم تنوع در ساختار اقتصادی، می‌تواند به عنوان موانع جدی در مسیر توسعه اقتصادی استان عمل کند. در این راستا، شناخت این مشکلات و تلاش برای ارائه راهکارهایی جهت برطرف کردن آن‌ها ضروری به نظر می‌رسد. اهمیت و ضرورت پژوهش در زمینه فرصت‌های سرمایه‌گذاری در خراسان جنوبی به ویژه در شرایط کنونی، که کشور در تلاش برای بهبود وضعیت اقتصادی و کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی است، دوچندان می‌شود. بررسی دقیق این فرصت‌ها و چالش‌ها می‌تواند به تصمیم‌گیران، سرمایه‌گذاران و کارآفرینان کمک کند تا برنامه‌ریزی‌های بهتری در جهت جذب سرمایه و توسعه پایدار استان انجام دهند. همچنین، این پژوهش می‌تواند زمینه‌ساز توسعه برنامه‌های آموزشی و تسهیل‌گری برای نیروی کار جوان استان باشد و با ارتقای مهارت‌ها، باعث کاهش مشکلات ناشی از کمبود نیروی انسانی متخصص گردد. با توجه به این ابعاد، مقاله حاضر به بررسی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در استان خراسان جنوبی و تحلیل چالش‌های موجود می‌پردازد و راهکارهای ممکن را ارائه می‌دهد.

۲. ضرورت و بیان مساله

پژوهش در خصوص مطالعه فرصت‌های سرمایه‌گذاری استان خراسان جنوبی به دلیل ویژگی‌های خاص این استان و چالش‌های اقتصادی آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. خراسان جنوبی با منابع طبیعی غنی، جاذبه‌های گردشگری منحصر به فرد و موقعیت جغرافیایی استراتژیک خود، پتانسیل بالایی برای جذب سرمایه‌گذاری دارد. شناسایی و بررسی این فرصت‌ها می‌تواند به توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان کمک کند و به رشد پایدار آن منجر شود. یکی از ضرورت‌های پژوهش در این حوزه، شناسایی نقاط قوت و ضعف اقتصادی خراسان جنوبی است. این پژوهش می‌تواند به سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی کمک کند تا با آگاهی از قابلیت‌ها و چالش‌های موجود، تصمیمات بهتری در زمینه سرمایه‌گذاری اتخاذ کنند. همچنین، با توجه به تغییرات سریع اقتصادی و اجتماعی در سطح جهانی، ارزیابی منظم فرصت‌های سرمایه‌گذاری می‌تواند به بهبود راهبردهای توسعه اقتصادی و پاسخگویی به نیازهای بازار کمک کند. علاوه بر این، پژوهش‌های مربوط به فرصت‌های سرمایه‌گذاری می‌تواند به عنوان یک ابزار موثر برای ترغیب و تشویق سرمایه‌گذاران به ورود به بازار خراسان جنوبی عمل کند. با شفاف‌سازی فرصت‌های موجود، تسهیل دسترسی به

اطلاعات و ارائه مشاوره‌های تخصصی، می‌توان جو سرمایه‌گذاری را در استان بهبود بخشید و از سرمایه‌گذاری‌های جدید بهره‌برداری کرد. در نهایت، این پژوهش‌ها می‌توانند به بهبود سیاست‌گذاری‌های دولتی و محلی در جهت حمایت از سرمایه‌گذاری و توسعه اقتصادی کمک کنند و نقش موثری در پیشرفت و شکوفایی استان ایفا نمایند. به طور کلی، مطالعه فرصت‌های سرمایه‌گذاری در خراسان جنوبی نه تنها به شناسایی پتانسیل‌های اقتصادی و اجتماعی این استان کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به عنوان یک راهکار کلیدی در کاهش فقر، افزایش اشتغال و ارتقای کیفیت زندگی ساکنان استان نیز عمل کند. در این راستا، توجه به نتایج پژوهش‌ها و استفاده از آن‌ها در برنامه‌ریزی‌های توسعه‌ای می‌تواند به تحقق اهداف بلندمدت و پایدار اقتصادی استان کمک نماید.

۳. تعریف واژگان

سرمایه‌گذاری: سرمایه‌گذاری به عمل اختصاص دادن منابع مالی، زمان، یا انرژی به یک پروژه، دارایی، یا فعالیت به منظور کسب بازده یا سود در آینده گفته می‌شود. این فرآیند می‌تواند شامل خرید و نگهداری دارایی‌ها، مشارکت در کسب‌وکارها، یا سرمایه‌گذاری در بازارهای مالی باشد.

فرصت‌های سرمایه‌گذاری: عبارت فرصت‌های سرمایه‌گذاری به شرایط یا موقعیت‌هایی اشاره دارد که در آن‌ها امکان کسب سود از طریق سرمایه‌گذاری در یک دارایی، پروژه یا کسب‌وکار خاص وجود دارد. این فرصت‌ها معمولاً شامل عواملی نظیر پتانسیل رشد، ریسک، و بازده مالی هستند. فرصت‌های سرمایه‌گذاری می‌توانند در بخش‌های مختلفی از جمله بازارهای مالی (مانند سهام، اوراق بهادار و صندوق‌های سرمایه‌گذاری)، املاک و مستغلات، کسب‌وکارهای نوپا و صنایع خاص وجود داشته باشند.

مدل سوات (SWOT): مدل سوات یک ابزار تحلیلی است که به منظور ارزیابی نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها در یک سازمان، کسب‌وکار یا پروژه استفاده می‌شود. این مدل به تصمیم‌گیرندگان کمک می‌کند تا وضعیت فعلی خود را درک کرده و استراتژی‌های مؤثری برای آینده طراحی کنند.

۴. مبانی نظری

۴-۱. تعریف سرمایه‌گذاری و اهمیت آن

سرمایه‌گذاری به فرآیند تخصیص منابع مالی و انسانی به پروژه‌ها و فعالیت‌هایی اطلاق می‌شود که هدف آن افزایش بازدهی اقتصادی و بهبود شرایط معیشتی جامعه است. این فرآیند می‌تواند به شکل سرمایه‌گذاری مستقیم^۱ یا غیرمستقیم^۲ انجام شود. اهمیت سرمایه‌گذاری در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها بر کسی پوشیده نیست؛ به‌ویژه در مناطق کمتر توسعه‌یافته، سرمایه‌گذاری می‌تواند به عنوان یک محرک برای رشد اقتصادی، ایجاد اشتغال و بهبود زیرساخت‌ها عمل کند.

۱ . Direct Investment

۲ . Indirect Investment

۲-۴. اهمیت سرمایه‌گذاری در توسعه اقتصادی

در ادبیات اقتصادی، سرمایه‌گذاری به عنوان یکی از عوامل کلیدی در رشد و توسعه اقتصادی شناخته می‌شود. این عامل می‌تواند منجر به:

- ایجاد اشتغال: جذب سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف می‌تواند فرصت‌های شغلی جدیدی را ایجاد کند و بیکاری را کاهش دهد.
- افزایش تولید و بهره‌وری: سرمایه‌گذاری در فناوری و نوآوری باعث افزایش کارایی و تولید محصولات می‌شود.
- توسعه زیرساخت‌ها: سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها، نظیر جاده‌ها، سیستم‌های حمل و نقل و انرژی، به بهبود کیفیت زندگی و افزایش رقابت‌پذیری منطقه کمک می‌کند.

۳-۴. ویژگی‌های خاص استان خراسان جنوبی

استان خراسان جنوبی به عنوان یکی از استان‌های استراتژیک کشور ایران، ویژگی‌های خاصی دارد که آن را به مقصدی جذاب برای سرمایه‌گذاری تبدیل می‌کند:

- منابع معدنی: استان دارای منابع غنی معدنی از جمله زغال‌سنگ، مس، طلا و سنگ‌های تزئینی است که می‌تواند پایه‌گذار صنایع معدنی و فراوری آن باشد.
- کشاورزی: پتانسیل بالای کشاورزی، به ویژه در زمینه تولید محصولات خاص مانند زعفران و پسته، فرصت‌های خوبی را برای سرمایه‌گذاری در صنایع تبدیلی و صادرات فراهم می‌کند.
- نیروی کار جوان: استان با نیروی کار جوان و آماده به کار، ظرفیت مناسبی برای جذب سرمایه‌گذاران دارد.
- موقعیت جغرافیایی: نزدیکی به مرزهای بین‌المللی و دسترسی به بازارهای خارجی به ویژه افغانستان و کشورهای آسیای میانه می‌تواند به گسترش تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی کمک کند.

۴-۴. فرصت‌های سرمایه‌گذاری در خراسان جنوبی

فرصت‌های سرمایه‌گذاری در این استان شامل موارد زیر است:

- توسعه معادن و صنایع معدنی: سرمایه‌گذاری در استخراج و فراوری معادن می‌تواند به عنوان یک منبع درآمدزایی و اشتغال‌زایی مهم در استان باشد.
- صنایع تبدیلی کشاورزی: با توجه به تولیدات کشاورزی فراوان، ایجاد صنایع تبدیلی می‌تواند به افزایش ارزش افزوده محصولات کمک کند.
- توسعه گردشگری و بوم‌گردی: با جاذبه‌های طبیعی و تاریخی موجود، استان پتانسیل بالایی برای توسعه صنعت گردشگری دارد.
- انرژی‌های تجدیدپذیر: با توجه به ظرفیت‌های بالای استان در زمینه انرژی خورشیدی و بادی، سرمایه‌گذاری در این حوزه می‌تواند به تأمین انرژی پایدار کمک کند.

۴-۵. چالش‌ها و موانع سرمایه‌گذاری

- با وجود پتانسیل‌های زیاد، استان خراسان جنوبی با چالش‌های متعددی روبرو است که ممکن است مانع جذب سرمایه‌گذاری شود:
- زیرساخت‌های ناکافی: کمبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل و لجستیک یکی از موانع اصلی جذب سرمایه‌گذاری است.
- بروکراسی پیچیده: فرآیندهای اداری و بروکراسی ممکن است روند سرمایه‌گذاری را کند کند.
- کمبود نیروی انسانی متخصص: برای توسعه و پیشرفت در صنایع مختلف، نیاز به نیروی کار ماهر و متخصص وجود دارد.
- عدم تنوع در ساختار اقتصادی: وابستگی زیاد به بخش کشاورزی و معدن می‌تواند ریسک‌های اقتصادی را افزایش دهد.

۵. مطالعات و پیشینه تحقیق

شریفی (۲۰۲۰) در پژوهشی به تحلیل جامع فرصت‌های سرمایه‌گذاری در استان خراسان رضوی می‌پردازد و به شناسایی بخش‌های اقتصادی قابل توسعه اشاره می‌کند. حسینی (۲۰۱۹) در مقاله‌ای پتانسیل‌های سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی خراسان جنوبی را بررسی کرده و راهکارهایی برای جذب سرمایه‌گذاران ارائه می‌دهد. نیکوکار (۲۰۲۱) در پژوهشی به تأثیرات بخش معدن بر رشد اقتصادی در استان‌های خراسان می‌پردازد و فرصت‌های سرمایه‌گذاری در این زمینه را تحلیل می‌کند. مهدوی (۲۰۱۸) در پژوهشی به چالش‌ها و فرصت‌های توسعه صنعت گردشگری در خراسان جنوبی می‌پردازد و پیشنهاداتی برای بهبود وضعیت موجود ارائه می‌کند. مرادی (۲۰۲۰) در مقاله‌ای به بررسی پتانسیل‌های سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر در خراسان جنوبی و راهکارهای عملی برای جذب سرمایه‌گذاری می‌پردازد. علی‌اکبری (۲۰۱۹) در تحقیقی به بررسی تأثیر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی بر اقتصاد محلی خراسان جنوبی و چالش‌های موجود در این زمینه می‌پردازد. محمودی (۲۰۲۰) در مقاله‌ای به بررسی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در صنایع مختلف استان خراسان رضوی و ظرفیت‌های موجود می‌پردازد. شفیع (۲۰۲۱) در مطالعه‌ای به بررسی پتانسیل‌های سرمایه‌گذاری در حوزه میراث فرهنگی خراسان جنوبی و آثار مثبت آن بر توسعه اقتصادی می‌پردازد. سلیمانی (۲۰۲۰) در مقاله‌ای به بررسی فرصت‌های بازار برای محصولات کشاورزی در خراسان جنوبی و نحوه توسعه این بازارها می‌پردازد.

کاظمی (۲۰۱۹) در پژوهشی به نقش مشارکت‌های عمومی-خصوصی در بهبود محیط سرمایه‌گذاری در خراسان جنوبی می‌پردازد. بهرامی (۲۰۲۱) در پژوهشی به بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای سرمایه‌گذاری در صنایع دستی خراسان می‌پردازد و راهکارهایی برای توسعه این صنعت ارائه می‌کند. یوسفی (۲۰۲۰) در پژوهشی به استراتژی‌های تنوع اقتصادی در خراسان جنوبی و تأثیر آن بر جذب سرمایه‌گذاری می‌پردازد. حیدری (۲۰۱۸) در مطالعه‌ای به چالش‌های موجود در جذب سرمایه‌گذاری در بخش معدن خراسان و راهکارهای مقابله با آن‌ها می‌پردازد. جلیلی (۲۰۲۰) در

پژوهشی به تأثیر سیاست‌های دولتی بر بهبود شرایط سرمایه‌گذاری در خراسان جنوبی و ارائه پیشنهادات برای بهبود آن‌ها می‌پردازد. قاسمی (۲۰۲۱) در پژوهشی به بررسی تأثیرات اقتصادی توسعه گردشگری در خراسان جنوبی و فرصت‌های سرمایه‌گذاری در این بخش می‌پردازد. صفری (۲۰۲۰) در مقاله‌ای به ارزیابی شرایط سرمایه‌گذاری در خراسان جنوبی با استفاده از داده‌های تجربی پرداخته و نقاط قوت و ضعف را شناسایی می‌کند. زارعی (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی زنجیره‌های تأمین محصولات کشاورزی در خراسان و فرصت‌های سرمایه‌گذاری در این زنجیره‌ها می‌پردازد. نظری (۲۰۲۱) در مقاله‌ای به بررسی پتانسیل‌های انرژی‌های تجدیدپذیر در خراسان و فرصت‌های موجود برای رحیمی (۲۰۲۰) در پژوهشی به بررسی روندهای سرمایه‌گذاری در اقتصاد خراسان جنوبی و تحلیل عواملی که بر این روند تأثیر می‌گذارند، می‌پردازد. جمشیدی (۲۰۱۹) در پژوهشی به شناسایی موانع سرمایه‌گذاری خارجی در استان‌های خراسان و ارائه پیشنهاداتی برای بهبود وضعیت می‌پردازد.

۶. روش تحقیق

در این پژوهش برای بررسی عوامل اثرگذار بر سرمایه‌گذاری استان خراسان جنوبی از مدل SWOT استفاده گردید. مدل SWOT ابزاری کارآمد برای شناسایی شرایط محیطی و توانایی‌های درونی سازمان است. پایه و اساس این ابزار کارآمد در مدیریت استراتژیک و همین‌طور بازاریابی شناخت محیط پیرامونی سازمان است. SWOT سرواژه عبارات قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدها است. تحلیل SWOT برای اولین بار در سال ۱۹۵۰ توسط دو فارغ‌التحصیل مدرسه بازرگانی هاروارد به نام‌های جورج البرت اسمیت و رولند کریستنسن مطرح شد. این ماتریس یکی از ابزارهای مهمی است که مدیران بدان وسیله اطلاعات حاصل از ارزیابی عوامل خارجی و داخلی را مقایسه مینمایند و میتوانند با استفاده از آن‌ها استراتژیهای چهارگانه WT، WO، ST و SO را تدوین نمایند (استراتژی SO، ST، WO، WT به ترتیب بیانگر استراتژی تهاجمی، رقابتی، محافظه کارانه و تدافعی است). تحلیل SWOT خلاصه‌ای از مهم‌ترین عوامل داخلی و خارجی است که بیشترین تأثیر در موفقیت آینده سازمان دارد. روش تجزیه و تحلیل SWOT مدل تحلیلی مختصر و مفیدی است که شکل نظام یافته هر یک از عوامل قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها را شناسایی کرده و استراتژی‌های متناسب به موقعیت کنونی حرفه مورد بررسی را منعکس می‌سازد این مدل مبتنی بر رویکرد خط مشی هاروارد طراحی گردیده است. دلیل انتخاب این مدل سادگی و انعطاف پذیری آن در پاسخگویی به مقیاسهای مختلف از تصمیم گیرهای فردی تا مثلاً راهبرد توسعه صنعتی یک کشور است. شاید همین ویژگی، توجیه کننده گستردگی کاربرد و فراگیر شدن آن باشد.

۷. یافته‌های پژوهش

با مطالعات و تحقیقات میدانی انجام شده مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدها مناطق مرزی استان به شرح جداول زیر می‌باشد.

۷-۱. نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید سرمایه گذاری در استان خراسان جنوبی

الف) نقاط قوت استان خراسان جنوبی در سرمایه گذاری

منابع معدنی غنی و متنوع: استان خراسان جنوبی دارای معادن بسیار غنی و متنوع است. ذخایر معدنی مهمی مانند زغال سنگ، طلا، بنتونیت، مس، کرومیت و کائولن در این استان وجود دارد. این منابع معدنی، فرصتی عالی برای سرمایه گذاری در صنایع استخراج و فرآوری معادن فراهم می کنند و می توانند به ایجاد زنجیره های ارزش افزوده در این حوزه کمک کنند.

کشاورزی استراتژیک و محصولات ویژه: خراسان جنوبی در تولید محصولات کشاورزی باارزشی مانند زعفران، زرشک، عنب، پسته، زیره، و گیاهان دارویی دارای جایگاه ویژه ای است. این محصولات نه تنها در بازار داخلی بلکه در بازارهای بین المللی نیز تقاضای بالایی دارند. زعفران و زرشک خراسان جنوبی به عنوان محصولات استراتژیک، ظرفیت بالایی برای فرآوری و صادرات دارند، و این می تواند سرمایه گذاری در صنایع تبدیلی و بسته بندی را جذاب کند.

نیروی کار جوان و در دسترس: استان خراسان جنوبی دارای جمعیتی جوان و فعال است. این نیروی کار جوان و نسبتاً تحصیل کرده می تواند برای فعالیتهای صنعتی، کشاورزی و خدماتی مورد استفاده قرار گیرد. وجود نیروی انسانی با هزینه های پایین تر نسبت به مناطق صنعتی بزرگ، یک مزیت رقابتی برای سرمایه گذاران است.

موقعیت استراتژیک در نزدیکی مرزهای بین المللی: استان خراسان جنوبی با افغانستان مرز مشترک دارد، که این امر فرصتهای بسیاری را برای توسعه تجارت خارجی و صادرات فراهم می کند. نزدیکی به این بازار بزرگ و همچنین قرار گرفتن در مسیر کریدور شمال-جنوب می تواند زمینه ساز توسعه ترانزیت کالا و لجستیک باشد.

ظرفیتهای بالا برای انرژی های تجدیدپذیر: خراسان جنوبی با داشتن تابش فراوان نور خورشید و همچنین بادهای مناسب برای تولید انرژی های تجدیدپذیر، به ویژه انرژی خورشیدی و بادی، شرایط مطلوبی دارد. این پتانسیل ها، سرمایه گذاری در احداث نیروگاه های انرژی خورشیدی و بادی را جذاب کرده و می تواند به یک قطب تولید انرژی های پاک تبدیل شود.

جاذبه های طبیعی و تاریخی: استان خراسان جنوبی از جاذبه های طبیعی، تاریخی و فرهنگی متنوعی برخوردار است. مناطق کویری زیبا، آثار تاریخی باستانی و فرهنگی غنی این استان را به یکی از مقاصد مهم گردشگری تبدیل کرده است. سرمایه گذاری در بخش گردشگری به ویژه بوم گردی و گردشگری فرهنگی می تواند بازار جدیدی برای توسعه استان ایجاد کند.

حمایت های دولتی و تسهیلات ویژه برای سرمایه گذاری: به دلیل وضعیت اقتصادی استان و ضرورت توسعه اقتصادی، دولت از سرمایه گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته مانند خراسان جنوبی حمایت های ویژه ای ارائه می دهد. این حمایت ها شامل معافیت های مالیاتی، تسهیلات بانکی با بهره های کمتر و همچنین طرح های ویژه برای جذب سرمایه گذاری های داخلی و خارجی می شود. این نوع حمایت ها می توانند انگیزه های قوی برای سرمایه گذاری در استان فراهم کنند.

صنایع دستی و هنرهای بومی با ارزش: خراسان جنوبی از صنایع دستی و هنرهای بومی با ارزش زیادی برخوردار است. تولیدات محلی مانند قالی‌بافی، گلیم‌بافی، سفالگری و سنگ‌تراشی می‌توانند به عنوان بخشی از اقتصاد فرهنگی و گردشگری منطقه شناخته شوند. سرمایه‌گذاری در این بخش‌ها می‌تواند به ارتقاء تولید و صادرات این محصولات منجر شود.

تنوع اقلیمی و پتانسیل‌های کشاورزی متنوع: خراسان جنوبی با داشتن اقلیم‌های متنوع از کویر تا مناطق نیمه‌خشک، امکان کشت محصولات متنوع را فراهم می‌کند. این تنوع اقلیمی، سرمایه‌گذاری در کشت گیاهان خاص و باارزش مانند گیاهان دارویی و محصولات ارگانیک را ممکن می‌سازد.

فرهنگ کارآفرینی و سنت‌های تجارت: در خراسان جنوبی، فرهنگ کارآفرینی و تجارت از دیرباز وجود داشته است. این روحیه کارآفرینی، همراه با سنت‌های تاریخی در تجارت، می‌تواند سرمایه‌گذاران را در فعالیتهای بازرگانی و صنایع کوچک و متوسط ترغیب کند.

دسترسی به بازارهای منطقه‌ای و جهانی: با توجه به نزدیکی به مرزهای بین‌المللی و همچنین قرار گرفتن در مسیرهای ترانزیتی، استان خراسان جنوبی پتانسیل بالایی برای دسترسی به بازارهای منطقه‌ای و جهانی دارد. بازارهای کشورهای همسایه مانند افغانستان و همچنین بازارهای جهانی برای صادرات محصولات کشاورزی و معدنی، فرصتی بزرگ برای سرمایه‌گذاران فراهم می‌کند.

زیرساخت‌های اولیه موجود برای توسعه صنعتی: اگرچه برخی از زیرساخت‌های استان نیاز به بهبود دارند، اما وجود شهرک‌های صنعتی و نواحی صنعتی ایجاد شده، همراه با برخی زیرساخت‌های اولیه، یک پایه مناسب برای توسعه صنایع مختلف به شمار می‌رود. سرمایه‌گذاران می‌توانند از این زیرساخت‌ها برای تسهیل راه‌اندازی واحدهای تولیدی و صنعتی استفاده کنند.

ب) نقاط ضعف استان خراسان جنوبی در سرمایه‌گذاری:

موقعیت جغرافیایی دور از مراکز صنعتی و اقتصادی: خراسان جنوبی به دلیل موقعیت جغرافیایی دور از پایتخت و شهرهای بزرگ صنعتی کشور، با مشکلات حمل‌ونقل و هزینه‌های بالای لجستیک مواجه است. این فاصله می‌تواند بر هزینه انتقال کالاها و محصولات تأثیر منفی بگذارد و انگیزه سرمایه‌گذاران را برای ورود به این منطقه کاهش دهد.

زیرساخت‌های ناکافی حمل‌ونقل و لجستیک: استان از لحاظ زیرساخت‌های حمل‌ونقل (راه‌های مواصلاتی، خطوط ریلی و فرودگاه‌ها) با کمبودها و نواقصی مواجه است. نبود شبکه حمل‌ونقل مناسب باعث افزایش هزینه‌های لجستیک و کاهش رقابت‌پذیری محصولات تولیدی این استان در بازارهای داخلی و خارجی می‌شود.

کمبود زیرساخت‌های انرژی و فناوری: برخی از مناطق خراسان جنوبی به دلیل دورافتادگی و شرایط جغرافیایی با مشکلاتی در تأمین انرژی پایدار (برق، گاز) و زیرساخت‌های ارتباطی مانند اینترنت مواجه‌اند. این کمبودها باعث کاهش جذابیت استان برای سرمایه‌گذاران در بخش‌های صنعتی و خدماتی می‌شود.

خشکسالی و محدودیت منابع آبی: یکی از مشکلات عمده این استان، کمبود منابع آبی و خشکسالی‌های متوالی است. این مساله بر بخش‌های کشاورزی، دامداری و حتی صنعت تأثیر منفی می‌گذارد و توان بهره‌برداری از ظرفیت‌های کامل استان را محدود می‌کند.

عدم تنوع در ساختار اقتصادی: اقتصاد استان به چند بخش محدود مانند کشاورزی و معدن وابسته است. نبود تنوع اقتصادی و وابستگی زیاد به منابع طبیعی، آن را در برابر نوسانات قیمتی و تغییرات محیطی آسیب‌پذیر می‌کند. این وابستگی به یک یا دو بخش خاص، ریسک سرمایه‌گذاری را افزایش می‌دهد.

کمبود نیروی انسانی متخصص و ماهر: اگرچه استان از نیروی کار جوان برخوردار است، اما کمبود نیروی انسانی ماهر و متخصص در بسیاری از صنایع مشهود است. مهاجرت نیروهای تحصیل کرده و متخصص به شهرهای بزرگتر به دلیل نبود فرصت‌های شغلی و امکانات مناسب، این مشکل را تشدید کرده است.

بروکراسی پیچیده و موانع اداری: فرآیندهای پیچیده اداری و زمان‌بر برای اخذ مجوزها، ایجاد کسب‌وکار و دسترسی به تسهیلات بانکی، یکی دیگر از نقاط ضعف است. این مسئله می‌تواند مانعی جدی برای سرمایه‌گذاران جدید و حتی توسعه‌دهندگان کسب‌وکارهای موجود باشد.

کمبود سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی: نبود زیرساخت‌ها و انگیزه‌های کافی برای جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی، سبب کاهش تمایل به سرمایه‌گذاری در این استان شده است. این کمبود سرمایه‌گذاری می‌تواند رشد اقتصادی استان را محدود کند و فرصت‌های ایجاد شده را از بین ببرد.

نبود دسترسی مناسب به بازارهای بین‌المللی: با وجود مرز مشترک با افغانستان، استان خراسان جنوبی هنوز از امکانات و زیرساخت‌های مناسب برای دسترسی به بازارهای بین‌المللی محروم است. نبود روابط اقتصادی قوی با کشورهای همسایه و عدم دسترسی به بنادر مهم، فرصت‌های صادراتی را محدود کرده است.

وابستگی زیاد به منابع دولتی و نبود بخش خصوصی قوی: استان خراسان جنوبی همچنان به منابع دولتی وابسته است و نقش بخش خصوصی در اقتصاد استان کم‌رنگ است. نبود ابتکارات و سرمایه‌گذاری‌های خصوصی به رشد پایدار اقتصادی استان ضربه می‌زند و روند توسعه را کند می‌کند.

کمبود تسهیلات مالی و سرمایه‌گذاری: بانک‌ها و موسسات مالی در استان امکانات محدودی برای ارائه وام و تسهیلات مالی به سرمایه‌گذاران دارند. این کمبود منابع مالی و تسهیلات مناسب می‌تواند مانعی برای توسعه کسب‌وکارهای جدید و حتی گسترش فعالیت‌های موجود باشد.

نارسایی در زیرساخت‌های بهداشتی و آموزشی: استان در برخی از مناطق با کمبود امکانات بهداشتی و آموزشی مواجه است. نبود امکانات مناسب برای توسعه منابع انسانی و ایجاد محیط مناسب برای زندگی، می‌تواند مهاجرت نیروهای کارآفرین و متخصص به مناطق دیگر را تشدید کند.

ج) فرصت‌های سرمایه‌گذاری استان خراسان جنوبی

توسعه معادن و صنایع معدنی: استان خراسان جنوبی با دارا بودن منابع غنی معدنی مانند زغال‌سنگ، طلا، مس، کرومیت، بنتونیت و سایر کانی‌های فلزی و غیرفلزی، فرصت‌های قابل توجهی برای سرمایه‌گذاری در صنایع استخراج و فرآوری معادن فراهم می‌کند. سرمایه‌گذاری در استخراج این معادن و همچنین توسعه صنایع پایین‌دستی برای فرآوری محصولات معدنی می‌تواند به ایجاد ارزش افزوده و افزایش اشتغال در استان منجر شود.

گسترش صنعت گردشگری و بوم‌گردی: با توجه به جاذبه‌های طبیعی و فرهنگی خراسان جنوبی، این استان ظرفیت بالایی برای توسعه گردشگری به ویژه در زمینه‌های بوم‌گردی، گردشگری فرهنگی، تاریخی و کویرگردی دارد. مکان‌های تاریخی مانند ارگ کلات نادری، قلعه‌های باستانی و کاروانسراهای قدیمی و همچنین مناطق کویری زیبای طبس می‌تواند سرمایه‌گذاران را به سمت ایجاد مجموعه‌های اقامتی، تفریحی و گردشگری ترغیب کند. این بخش همچنین به توسعه کسب‌وکارهای محلی مانند صنایع دستی و محصولات سنتی کمک خواهد کرد.

سرمایه‌گذاری در صنایع تبدیلی کشاورزی: خراسان جنوبی به دلیل تولید محصولات کشاورزی خاص مانند زعفران، زرشک، عنب، زیره، و گیاهان دارویی، پتانسیل بالایی برای صنایع تبدیلی و فرآوری محصولات کشاورزی دارد. سرمایه‌گذاری در ایجاد واحدهای صنعتی برای فرآوری، بسته‌بندی و صادرات این محصولات می‌تواند به بهره‌وری بیشتر از محصولات کشاورزی و دسترسی به بازارهای داخلی و بین‌المللی کمک کند. فرآوری این محصولات به ویژه زعفران و زرشک، که در سطح جهانی تقاضای بالایی دارند، فرصتی جذاب برای سرمایه‌گذاران است.

توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر (خورشیدی و بادی): استان خراسان جنوبی به دلیل تابش فراوان نور خورشید و بادهای مناسب، یکی از بهترین مناطق برای سرمایه‌گذاری در بخش انرژی‌های تجدیدپذیر است. توسعه نیروگاه‌های خورشیدی و بادی می‌تواند نه تنها نیازهای داخلی استان به انرژی را تأمین کند، بلکه برق تولیدی را به سایر مناطق کشور و حتی کشورهای همسایه صادر کند. دولت نیز حمایت‌های مالی و قانونی برای این نوع سرمایه‌گذاری‌ها ارائه می‌دهد، که فرصت را برای ورود سرمایه‌گذاران بیشتر فراهم می‌کند.

توسعه تجارت خارجی و مرزی با افغانستان: خراسان جنوبی دارای مرز مشترک با افغانستان است و این موقعیت جغرافیایی، فرصت مناسبی برای توسعه تجارت خارجی و ترانزیت کالا ایجاد می‌کند. با گسترش زیرساخت‌های مرزی مانند گمرک‌ها و بازارچه‌های مرزی، امکان صادرات محصولات تولیدی استان به افغانستان و سایر کشورهای آسیای میانه فراهم خواهد شد. سرمایه‌گذاری در حوزه‌های ترانزیت، انبارداری و حمل‌ونقل در نزدیکی مرزها می‌تواند منافع زیادی به همراه داشته باشد.

ایجاد مناطق ویژه اقتصادی و صنعتی: دولت جمهوری اسلامی ایران، برای تشویق سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه‌یافته مانند خراسان جنوبی، اقدام به ایجاد مناطق ویژه اقتصادی و صنعتی کرده است. این مناطق، با ارائه تسهیلات مالیاتی، گمرکی و قانونی، فرصت مناسبی برای جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی فراهم می‌کنند. سرمایه‌گذاری در این مناطق می‌تواند به رشد صنایع مختلف، ایجاد شغل و توسعه اقتصادی استان کمک کند.

بهره‌برداری از ظرفیت‌های گیاهان دارویی و محصولات ارگانیک: استان خراسان جنوبی دارای تنوع گیاهان دارویی و اقلیم مناسب برای کشت گیاهان ارگانیک است. با توجه به افزایش تقاضا برای محصولات ارگانیک و گیاهان دارویی در بازارهای جهانی، سرمایه‌گذاری در کشت، فرآوری و بسته‌بندی این محصولات می‌تواند سودآوری قابل توجهی داشته باشد. همچنین می‌توان از ظرفیت‌های این بخش برای توسعه صادرات گیاهان دارویی به کشورهای منطقه و فراتر از آن بهره‌برداری کرد.

توسعه صنایع کوچک و متوسط (SMEs): وجود ظرفیت‌های مناسب برای ایجاد صنایع کوچک و متوسط در بخش‌های مختلف اقتصادی مانند صنایع دستی، صنایع غذایی، پوشاک و خدمات می‌تواند به رشد اقتصادی استان و کاهش بیکاری کمک کند. سرمایه‌گذاری در این صنایع به دلیل هزینه‌های پایین‌تر تولید در استان نسبت به سایر مناطق صنعتی کشور، جذابیت بیشتری دارد.

فرصت‌های سرمایه‌گذاری در توسعه حمل‌ونقل و لجستیک: با توجه به موقعیت استان در مسیرهای ترانزیتی شمال-جنوب و شرق-غرب، و همچنین ارتباط با مرز افغانستان، فرصت‌های زیادی برای سرمایه‌گذاری در بخش حمل‌ونقل و لجستیک وجود دارد. سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های حمل‌ونقل جاده‌ای و ریلی، ساخت انبارهای بزرگ و پیشرفته و مراکز لجستیکی می‌تواند به تقویت تجارت و رشد اقتصادی استان کمک کند.

سرمایه‌گذاری در توسعه صنایع فرهنگی و صنایع دستی: خراسان جنوبی به دلیل تاریخ و فرهنگ غنی خود، دارای صنایع دستی منحصر به فرد و هنرهای بومی است. سرمایه‌گذاری در این حوزه، به ویژه از طریق حمایت از تولیدکنندگان محلی و بسته‌بندی و بازاریابی صنایع دستی، می‌تواند بازارهای داخلی و خارجی را جذب کند. همچنین این صنایع می‌توانند به توسعه گردشگری فرهنگی و ایجاد پیوندهای تجاری جدید منجر شوند.

استفاده از سیاست‌های کلان دولت برای توسعه استان: دولت جمهوری اسلامی ایران در تلاش است تا با ارائه تسهیلات مالی و قانونی ویژه، سرمایه‌گذاران را به سمت مناطق کمتر توسعه‌یافته مانند خراسان جنوبی جذب کند. این تسهیلات شامل معافیت‌های مالیاتی، وام‌های کم‌بهره، زمین‌های ارزان قیمت برای ایجاد واحدهای تولیدی و همچنین حمایت‌های بیمه‌ای و گمرکی است. سرمایه‌گذاران می‌توانند از این سیاست‌ها برای کاهش هزینه‌های خود و افزایش بازده سرمایه‌گذاری بهره‌برداری کنند.

پتانسیل‌های صادراتی محصولات کشاورزی و معدنی: محصولات کشاورزی خاص خراسان جنوبی مانند زعفران، زرشک، عناب و پسته، و همچنین محصولات معدنی، تقاضای بالایی در بازارهای بین‌المللی دارند. سرمایه‌گذاری در بازاریابی بین‌المللی، ایجاد برندهای معتبر و زنجیره‌های تأمین جهانی برای این محصولات، فرصت بزرگی برای رشد اقتصادی استان فراهم می‌کند.

د) تهدیدها استان خراسان جنوبی در سرمایه‌گذاری

خشکسالی‌های مکرر و کمبود منابع آبی: یکی از بزرگترین تهدیدهای استان، خشکسالی‌های متوالی و کمبود منابع آبی است. این وضعیت می‌تواند بر فعالیت‌های کشاورزی و دامداری که از ارکان اصلی اقتصاد استان هستند، تأثیر منفی

بگذارد. کمبود آب همچنین ممکن است سرمایه‌گذاران را از ورود به بخش‌های صنعتی و کشاورزی بازدارد، چرا که تأمین آب پایدار برای توسعه صنایع و کشاورزی حیاتی است.

موقعیت جغرافیایی دورافتاده و هزینه‌های بالای حمل‌ونقل: موقعیت استان خراسان جنوبی در مرزهای شرقی کشور و فاصله زیاد از مراکز صنعتی و تجاری بزرگ مانند تهران، اصفهان و تبریز، هزینه‌های لجستیکی و حمل‌ونقل کالاها را افزایش می‌دهد. این فاصله می‌تواند مزیت رقابتی محصولات تولیدی در استان را کاهش داده و جذابیت سرمایه‌گذاری را تحت تأثیر قرار دهد. نبود زیرساخت‌های مناسب حمل‌ونقل نیز این مشکل را تشدید می‌کند.

مهاجرت نیروی انسانی ماهر به سایر مناطق: استان خراسان جنوبی با مشکل مهاجرت نیروهای متخصص و تحصیل‌کرده به مناطق دیگر کشور، به‌ویژه شهرهای بزرگتر و صنعتی، مواجه است. نبود فرصت‌های شغلی کافی و امکانات مناسب زندگی می‌تواند به تشدید این روند منجر شود. این مسئله می‌تواند کمبود نیروی کار ماهر را در بخش‌های کلیدی اقتصادی استان ایجاد کرده و سرمایه‌گذاری‌ها را با مشکل مواجه کند.

بی‌ثباتی اقتصادی و نوسانات نرخ ارز: نوسانات شدید اقتصادی در ایران و تغییرات نرخ ارز می‌تواند تهدید جدی برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی در خراسان جنوبی باشد. بی‌ثباتی اقتصادی باعث افزایش ریسک سرمایه‌گذاری و کاهش اطمینان سرمایه‌گذاران می‌شود. تغییرات نرخ ارز به‌ویژه برای کسب‌وکارهایی که با بازارهای بین‌المللی در تعامل هستند، می‌تواند به افزایش هزینه‌های واردات تجهیزات و کاهش درآمدهای صادراتی منجر شود.

موانع بروکراسی و مشکلات اداری: یکی دیگر از تهدیدهای مهم، بروکراسی پیچیده و زمان‌بر در فرآیندهای اخذ مجوزهای لازم برای شروع و توسعه کسب‌وکارها است. این موضوع می‌تواند باعث طولانی شدن مدت زمان شروع پروژه‌ها و افزایش هزینه‌های سرمایه‌گذاری شود. علاوه بر این، برخی از سرمایه‌گذاران ممکن است به دلیل موانع اداری و نبود شفافیت در فرآیندهای اداری، از سرمایه‌گذاری در استان منصرف شوند.

کمبود زیرساخت‌های پیشرفته صنعتی و فناوری: استان خراسان جنوبی همچنان در زمینه زیرساخت‌های پیشرفته صنعتی و فناوری دچار کمبود است. این مسئله می‌تواند مانعی برای توسعه صنایع نوین و تکنولوژی‌محور باشد. نبود زیرساخت‌های پیشرفته مانند اینترنت پرسرعت، دسترسی به فناوری‌های نوین و ماشین‌آلات پیشرفته، سرمایه‌گذاری در برخی از بخش‌های اقتصادی را با چالش مواجه می‌کند.

تحریم‌های بین‌المللی و محدودیت‌های تجاری: تحریم‌های بین‌المللی که علیه ایران اعمال شده است، به‌ویژه در حوزه بانکی و تجاری، مانع جدی برای توسعه سرمایه‌گذاری‌های خارجی و جذب فناوری‌های نوین در استان خراسان جنوبی است. این تحریم‌ها می‌تواند باعث محدود شدن دسترسی به بازارهای جهانی، افزایش هزینه‌های مالی و کاهش سرمایه‌گذاری‌های بین‌المللی در این منطقه شود.

ناآرامی‌های منطقه‌ای و بی‌ثباتی در کشورهای همسایه: قرار گرفتن استان خراسان جنوبی در مرز با افغانستان، که به‌طور مداوم دچار بی‌ثباتی سیاسی و اقتصادی است، می‌تواند تهدیدی جدی برای امنیت مرزی و تجارت خارجی باشد. ناآرامی‌ها و درگیری‌های داخلی در افغانستان ممکن است تجارت مرزی را کاهش داده و بر توسعه اقتصادی استان

تأثیر منفی بگذارد. همچنین، قاچاق مواد مخدر و کالاهای غیرقانونی از مرز افغانستان تهدید دیگری برای امنیت و ثبات اقتصادی منطقه محسوب می‌شود.

محدودیت‌های مالی و اعتباری: کمبود منابع مالی و عدم دسترسی به تسهیلات اعتباری مناسب برای سرمایه‌گذاری در استان یکی دیگر از تهدیدات مهم است. نرخ بالای بهره بانکی و سخت‌گیری‌های اعتباری می‌تواند انگیزه سرمایه‌گذاران برای شروع پروژه‌های جدید را کاهش دهد. همچنین کمبود سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی و عدم تخصیص منابع کافی توسط دولت ممکن است روند توسعه اقتصادی استان را کند کند.

کمبود تکنولوژی‌های پیشرفته در کشاورزی و صنعت: خراسان جنوبی با وجود ظرفیت‌های بزرگ در بخش کشاورزی و معدن، هنوز به تکنولوژی‌های نوین و روش‌های مدرن در این بخش‌ها مجهز نشده است. عدم دسترسی به فناوری‌های پیشرفته در زمینه کشاورزی مدرن، فرآوری محصولات معدنی و صنایع تبدیلی می‌تواند باعث کاهش بهره‌وری و سودآوری شود و سرمایه‌گذاران را از ورود به این بخش‌ها منصرف کند.

وابستگی شدید به اقتصاد کشاورزی و معدن: اقتصاد استان به شدت به کشاورزی و معدن وابسته است. این تمرکز بر چند بخش محدود، اقتصاد استان را در برابر تغییرات محیطی و نوسانات قیمتی در این صنایع آسیب‌پذیر می‌کند. کاهش قیمت محصولات کشاورزی یا معدنی در بازارهای جهانی، می‌تواند باعث کاهش درآمدهای استان و تضعیف سرمایه‌گذاری‌ها شود.

رقابت با سایر استان‌ها در جذب سرمایه‌گذاری: با وجود پتانسیل‌های استان خراسان جنوبی، رقابت با سایر استان‌ها برای جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی یک تهدید جدی است. استان‌های دیگر ممکن است با ارائه تسهیلات بیشتر، زیرساخت‌های بهتر یا جذابیت‌های اقتصادی قوی‌تر، بتوانند سرمایه‌گذاران را به سمت خود جذب کنند. این موضوع ممکن است خراسان جنوبی را در دستیابی به سهم مناسبی از سرمایه‌گذاری‌های ملی و بین‌المللی دچار مشکل کند.

مشکلات فرهنگی و اجتماعی: برخی از موانع فرهنگی و اجتماعی در استان می‌تواند برای جذب سرمایه‌گذاران چالش‌برانگیز باشد. مثلاً نگرش‌های محافظه‌کارانه نسبت به تغییرات و تحولات اقتصادی و اجتماعی، ممکن است باعث مقاومت در برابر برخی از پروژه‌های سرمایه‌گذاری شود. این مسائل اجتماعی و فرهنگی می‌توانند روند توسعه اقتصادی را کند کرده و سرمایه‌گذاران را با چالش مواجه کنند.

۷-۲. استراتژی‌های نهایی برنامه ریزی برای بهبود سرمایه‌گذاری استان

الف) استراتژی‌های SO (استراتژی تهاجمی):

توسعه معادن و صنایع معدنی با بهره‌گیری از منابع معدنی غنی: استفاده از منابع معدنی متنوع استان برای جذب سرمایه‌گذاری در صنایع معدنی و فرآوری، با هدف ایجاد مشاغل و افزایش ارزش افزوده.

گسترش صنعت گردشگری با تکیه بر جاذبه‌های طبیعی و تاریخی: بهره‌برداری از جاذبه‌های طبیعی و تاریخی استان به‌منظور توسعه گردشگری و بوم‌گردی و ایجاد زیرساخت‌های لازم برای جذب گردشگران داخلی و خارجی.

سرمایه‌گذاری در صنایع تبدیلی کشاورزی با استفاده از محصولات ویژه: توسعه صنایع تبدیلی کشاورزی با تمرکز بر محصولات استراتژیک مانند زعفران و عناب، به‌منظور افزایش درآمد کشاورزان و ارتقاء کیفیت محصولات.

توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر با بهره‌گیری از ظرفیت‌های بالا: سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر (خورشیدی و بادی) با توجه به ظرفیت‌های موجود، برای تأمین انرژی پایدار و کاهش هزینه‌های انرژی در صنایع.

توسعه تجارت خارجی و مرزی با تأکید بر موقعیت استراتژیک: استفاده از موقعیت مرزی استان برای توسعه تجارت با افغانستان و کشورهای همسایه، به‌ویژه در زمینه کالاهای معدنی و کشاورزی.

ایجاد مناطق ویژه اقتصادی با حمایت‌های دولتی: ایجاد مناطق ویژه اقتصادی و صنعتی با استفاده از حمایت‌های دولتی و تسهیلات ویژه، به‌منظور جذب سرمایه‌گذاران و توسعه فعالیت‌های صنعتی.

بهره‌برداری از گیاهان دارویی و محصولات ارگانیک: سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه محصولات گیاهی و دارویی با توجه به تنوع اقلیمی استان، به‌منظور ایجاد ارزش افزوده و جذب بازارهای صادراتی.

توسعه صنایع کوچک و متوسط با فرهنگ کارآفرینی: ترویج و حمایت از صنایع کوچک و متوسط با تأکید بر فرهنگ کارآفرینی و سنت‌های تجارت، به‌منظور ایجاد فرصت‌های شغلی و افزایش رشد اقتصادی.

سرمایه‌گذاری در توسعه حمل‌ونقل و لجستیک با توجه به زیرساخت‌های موجود: بهبود و توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل و لجستیک برای تسهیل دسترسی به بازارهای منطقه‌ای و جهانی، به‌ویژه برای محصولات کشاورزی و معدنی.

استفاده از سیاست‌های کلان دولت برای رشد و توسعه: هماهنگی با سیاست‌های کلان دولت و استفاده از برنامه‌های حمایتی برای جذب سرمایه‌گذاری و توسعه زیرساخت‌های لازم.

ب) استراتژی‌های بهبود WO

توسعه معادن و صنایع معدنی برای بهبود زیرساخت‌ها: استفاده از درآمد حاصل از توسعه معادن برای سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های حمل‌ونقل و لجستیک. این کار می‌تواند به بهبود دسترسی به مراکز اقتصادی و صنعتی کمک کند و به ارتقاء شرایط زندگی و اقتصادی در استان بیانجامد.

گسترش صنعت گردشگری برای ایجاد شغل و جذب نیروی انسانی متخصص: با توسعه صنعت گردشگری و بوم‌گردی، می‌توان مشاغل جدیدی ایجاد کرد و از نیروی کار جوان و در دسترس برای بهبود خدمات گردشگری بهره‌برداری کرد. این امر به ایجاد تخصص‌های جدید و کاهش وابستگی به منابع دولتی کمک خواهد کرد.

سرمایه‌گذاری در صنایع تبدیلی کشاورزی برای افزایش تنوع اقتصادی: با تمرکز بر صنایع تبدیلی کشاورزی، می‌توان تنوع ساختار اقتصادی استان را افزایش داد. این سرمایه‌گذاری‌ها می‌توانند به کاهش وابستگی به محصولات خام و بهبود شرایط کشاورزان محلی منجر شوند.

توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر به عنوان راه‌حلی برای کمبود منابع آبی: با توجه به ظرفیت‌های بالای استان در زمینه انرژی‌های خورشیدی و بادی، می‌توان از این منابع برای تأمین انرژی در صنایع و کشاورزی استفاده کرد. این اقدام می‌تواند به کاهش اثرات منفی خشکسالی و محدودیت منابع آبی کمک کند.

توسعه تجارت خارجی و مرزی برای بهبود زیرساخت‌ها و لجستیک: با ایجاد مناطق ویژه اقتصادی و صنعتی، می‌توان زیرساخت‌های حمل‌ونقل و لجستیک را بهبود بخشید و از این طریق دسترسی به بازارهای بین‌المللی را تسهیل کرد. این کار می‌تواند به کاهش بروکراسی و موانع اداری نیز کمک کند.

بهره‌برداری از ظرفیت‌های گیاهان دارویی و محصولات ارگانیک برای ایجاد بازارهای جدید: با توسعه صنایع مرتبط با گیاهان دارویی و محصولات ارگانیک، می‌توان بهبودهایی در نارسایی‌های بهداشتی و آموزشی ایجاد کرد. این اقدام همچنین می‌تواند به جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی کمک کند.

توسعه صنایع کوچک و متوسط برای کاهش وابستگی به بخش دولتی: با ترویج و حمایت از صنایع کوچک و متوسط، می‌توان به تقویت بخش خصوصی و کاهش وابستگی به منابع دولتی کمک کرد. این کار به افزایش سرمایه‌گذاری‌های داخلی و ایجاد شغل‌های پایدار منجر خواهد شد.

استفاده از سیاست‌های کلان دولت برای جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی: با هماهنگی با سیاست‌های کلان دولت و استفاده از تسهیلات موجود، می‌توان شرایط بهتری برای جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی فراهم کرد و کمبود تسهیلات مالی و سرمایه‌گذاری را جبران نمود.

بهبود زیرساخت‌های بهداشتی و آموزشی با استفاده از سرمایه‌گذاری در گردشگری: درآمد حاصل از گسترش صنعت گردشگری می‌تواند به بهبود زیرساخت‌های بهداشتی و آموزشی استان اختصاص یابد، که در نهایت به ارتقاء کیفیت زندگی و جذب نیروی انسانی متخصص کمک خواهد کرد.

تقویت همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی برای کاهش فاصله جغرافیایی: با ایجاد شبکه‌های همکاری با استان‌های دیگر و کشورهای همسایه، می‌توان فاصله جغرافیایی دور از مراکز صنعتی و اقتصادی را کاهش داد و به این ترتیب به بهبود شرایط اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری کمک کرد.

ج) استراتژی‌های تقلیل ریسک WT

تقویت زیرساخت‌های حمل‌ونقل و لجستیک برای کاهش هزینه‌های بالای حمل‌ونقل: با سرمایه‌گذاری در بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل و لجستیک، می‌توان هزینه‌های بالای حمل‌ونقل را کاهش داد و این امر به تسهیل دسترسی به بازارهای دیگر و جذب سرمایه‌گذاران کمک خواهد کرد.

تنوع‌بخشی به ساختار اقتصادی برای کاهش وابستگی به کشاورزی و معدن: ایجاد و توسعه صنایع کوچک و متوسط به‌منظور تنوع‌بخشی به ساختار اقتصادی می‌تواند به کاهش وابستگی به منابع دولتی و کشاورزی کمک کند و در برابر نوسانات اقتصادی مقاوم‌تر باشد.

تقویت نیروی انسانی متخصص از طریق آموزش و پرورش: با همکاری با مؤسسات آموزشی و دانشگاه‌ها، می‌توان برنامه‌های آموزشی برای تربیت نیروی انسانی متخصص و ماهر طراحی کرد. این اقدام می‌تواند به کاهش مهاجرت نیروی کار ماهر و تقویت بازار کار کمک کند.

کاهش بروکراسی و موانع اداری با استفاده از فناوری اطلاعات: با دیجیتالی‌سازی فرآیندهای اداری و بهبود سیستم‌های مدیریتی، می‌توان موانع بروکراسی را کاهش داد و این کار به تسهیل جذب سرمایه‌گذاری‌ها و ارتقاء سطح کسب‌وکارها کمک خواهد کرد.

تقویت همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی برای مقابله با تحریم‌ها: ایجاد همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی می‌تواند به کاهش تأثیرات منفی تحریم‌ها و محدودیت‌های تجاری کمک کند. این کار می‌تواند شامل تبادل تجارب و منابع با سایر مناطق و کشورها باشد.

توسعه تکنولوژی‌های پیشرفته در کشاورزی و صنعت: با سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه و به‌کارگیری تکنولوژی‌های پیشرفته، می‌توان به بهبود کارایی و بهره‌وری در بخش‌های کشاورزی و صنعتی دست یافت و این امر می‌تواند به کاهش اثرات خشکسالی و محدودیت منابع آبی کمک کند.

ایجاد حمایت‌های مالی و اعتباری برای جذب سرمایه‌گذاری: با ایجاد سازوکارهای مالی و اعتباری برای حمایت از سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی، می‌توان کمبود سرمایه‌گذاری‌ها را جبران کرد و به رشد اقتصادی استان کمک نمود.

تقویت زیرساخت‌های بهداشتی و آموزشی برای افزایش کیفیت زندگی: با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های بهداشتی و آموزشی، می‌توان به بهبود کیفیت زندگی و جلب نیروی انسانی متخصص کمک کرد و این اقدام می‌تواند به کاهش مشکلات فرهنگی و اجتماعی نیز منجر شود.

ایجاد مکانیزم‌های پشتیبانی برای کارآفرینی و کسب‌وکارهای نوپا: با تأسیس مراکز مشاوره و پشتیبانی برای کارآفرینان، می‌توان به ایجاد یک اکوسیستم حمایتی برای کسب‌وکارهای نوپا و توسعه‌دهندگان کمک کرد و این امر می‌تواند به جذب سرمایه‌گذاری‌های جدید و کاهش نوسانات اقتصادی کمک کند.

استفاده از منابع دولتی به‌طور بهینه برای تقویت بخش خصوصی: با بهینه‌سازی استفاده از منابع دولتی و تمرکز بر ایجاد تسهیلات برای بخش خصوصی، می‌توان به توسعه و تقویت بخش خصوصی کمک کرده و وابستگی به منابع دولتی را کاهش داد.

د) استراتژی‌های تدافعی ST

استفاده از منابع معدنی غنی برای توسعه صنایع آب‌بر: با بهره‌برداری از منابع معدنی و ایجاد صنایع آب‌بر (مثل صنایع معدنی که به آب کمتری نیاز دارند)، می‌توان در برابر خشکسالی‌های مکرر ایستادگی کرد و از پتانسیل‌های موجود بهره‌برداری بهینه نمود.

توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر برای تأمین انرژی پایدار: با توجه به ظرفیت‌های بالای انرژی‌های تجدیدپذیر، می‌توان از این منابع برای تأمین انرژی صنایع و کشاورزی استفاده کرد و به این ترتیب وابستگی به منابع آبی را کاهش داد.

جذب نیروی کار جوان از طریق ایجاد مشاغل متنوع: با استفاده از نیروی کار جوان و در دسترس و توسعه صنایع جدید، می‌توان مشاغل متنوعی ایجاد کرد که مانع از مهاجرت نیروی انسانی ماهر به سایر مناطق شود و به تثبیت جمعیت محلی کمک کند.

تقویت زیرساخت‌های صنعتی برای جذب سرمایه‌گذاری: با استفاده از حمایت‌های دولتی و تسهیلات ویژه، می‌توان زیرساخت‌های پیشرفته صنعتی را تقویت کرد و به این ترتیب در برابر رقابت با سایر استان‌ها در جذب سرمایه‌گذاری مقاوم‌تر شد.

توسعه زیرساخت‌های لجستیک برای کاهش هزینه‌های حمل‌ونقل: با بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل و لجستیک، می‌توان هزینه‌های بالای حمل‌ونقل را کاهش داد و از موقعیت جغرافیایی استان در نزدیکی مرزهای بین‌المللی بهره‌برداری کرد.

ایجاد برنامه‌های آموزشی و حرفه‌ای برای افزایش مهارت‌ها: با استفاده از فرهنگ کارآفرینی و سنت‌های تجارت، می‌توان برنامه‌های آموزشی و حرفه‌ای را برای تقویت مهارت‌های نیروی کار جوان طراحی کرد و به این ترتیب مهاجرت نیروی انسانی ماهر را کاهش داد.

توسعه گردشگری برای ایجاد تنوع اقتصادی: با تمرکز بر جاذبه‌های طبیعی و تاریخی استان، می‌توان صنعت گردشگری را توسعه داد و به این ترتیب تنوع اقتصادی را افزایش داد و از وابستگی به کشاورزی و معدن کاسته شود.

استفاده از سیاست‌های کلان دولت برای تقویت بخش خصوصی: با همکاری نزدیک با نهادهای دولتی و استفاده از سیاست‌های کلان، می‌توان بخش خصوصی را تقویت کرد و به این ترتیب بر مشکلات فرهنگی و اجتماعی فائق آمد.

تقویت همکاری‌های بین‌المللی برای مقابله با تحریم‌ها: با استفاده از موقعیت استراتژیک استان در نزدیکی مرزهای بین‌المللی، می‌توان همکاری‌های تجاری و اقتصادی با کشورهای همسایه را تقویت کرد و به این ترتیب در برابر تحریم‌های بین‌المللی ایستادگی نمود.

توسعه زیرساخت‌های بهداشتی و آموزشی برای افزایش کیفیت زندگی: با بهبود زیرساخت‌های بهداشتی و آموزشی، می‌توان کیفیت زندگی را افزایش داد و این اقدام به جذب نیروی کار و کاهش مشکلات اجتماعی کمک خواهد کرد.

۸. نتیجه گیری و ارائه توصیه های سیاستی

سرمایه‌گذاری در استان خراسان جنوبی با توجه به نقاط قوت و فرصت‌های موجود، می‌تواند به عنوان یک موتور محرک برای توسعه اقتصادی و اجتماعی این منطقه عمل کند. این استان با داشتن منابع غنی معدنی، محصولات کشاورزی با ارزش، جاذبه‌های طبیعی و تاریخی، و پتانسیل بالای انرژی‌های تجدیدپذیر، بستر مناسبی برای جذب سرمایه‌گذاری و توسعه پایدار فراهم کرده است. استراتژی‌های پیشنهادی در چارچوب مدل SWOT، با تمرکز بر بهره‌برداری از نقاط

قوت و فرصت‌ها، می‌توانند به شناسایی و استفاده از ظرفیت‌های نهفته استان کمک کنند و زمینه‌ساز رشد اقتصادی و بهبود معیشت ساکنان منطقه شوند. بر این اساس می‌توان چالش‌ها و پیشنهادات زیر را ارائه داد:

چالش‌ها و موانع پیش روی سرمایه‌گذاری خارجی استان خراسان جنوبی و ارائه راهکارهایی در این خصوص

در زمینه ثبت شرکت توسط اتباع خارجی

مشکلات و چالش‌ها

- الزام کلیه اتباع خارجی متقاضی ثبت و تغییرات شرکت به ارائه تاییدیه سرمایه‌گذاری از سوی سازمان سرمایه‌گذاری کشور باتوجه به ابلاغ بخشنامه سازمان ثبت اسناد و املاک کشور از اوایل سال آتی
- عدم پذیرش معرفی نامه صادره برای سرمایه‌گذاران خارجی برای انجام تغییرات مجدد و الزام ایشان به ارائه معرفی نامه مجزا برای هر بار انجام تغییرات
- عدم انجام ثبت شرکت برای متقاضیان جدید اخذ مجوز سرمایه‌گذاری خارجی علی‌رغم صدور معرفی نامه از سوی سازمان سرمایه‌گذاری (معتبر ندانستن معرفی نامه صادره به عنوان در دست بررسی بودن تقاضای اخذ مجوز و الزام دارا بودن مجوز سرمایه‌گذاری برای این افراد- حال آنکه ثبت شرکت به عنوان پیش‌نیاز اخذ مجوز سرمایه‌گذاری خارجی می‌باشد)
- انصراف بسیاری از متقاضیان اخذ مجوز سرمایه‌گذاری خارجی به دلیل مشکلات ثبت شرکت که منجر به عدم امکان تکمیل مدارک مورد نیاز اخذ مجوز سرمایه‌گذاری خارجی می‌گردد.

پیشنهادهای و راهکارها

- تفویض اختیار به مراکز خدمات سرمایه‌گذاری استان در حوزه صدور معرفی نامه ثبت شرکت از سوی سازمان سرمایه‌گذاری
- تعیین تکلیف حل و فصل موارد اختلاف بین سازمان سرمایه‌گذاری و دستگاههای اجرایی ذیربط که مطابق تبصره ذیل ماده (۲۰) قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی با نظر وزیر امور اقتصادی و دارایی انجام می‌پذیرد و الزام ثبت شرکتهای کشور و استان به بازبینی فرآیندهای انجام امور اجرایی مربوط به سرمایه‌گذاران خارجی.

در زمینه اخذ مجوز اشتغال

مشکلات و چالش‌ها

- طولانی شدن فرایند صدر یا تمدید پروانه کار (در مواردی این مدت به ۶ ماه می‌رسد)
- توقف رسیدگی به درخواست سرمایه‌گذاران در سامانه اشتغال
- محدودیت دسترسی به سامانه خورشید (ایجاد شده در استان توسط نهادهای نظارتی)
- عدم برخوردگی جرایم اشتغال سرمایه‌گذاران علی‌رغم صدور حکم برائت توسط دادگاه

- طرح شکایت و تعیین جرایم سنگین برای سرمایه‌گذاران خارجی به بهانه بازدید بازرسان اداره کار و تعزیرات از طرح‌های سرمایه‌گذاری استان
- ممانعت وزارت کار با صدور پروانه کار با اعتبار سه سال جهت سرمایه‌گذاران خارجی
- عدم پذیرش معرفی نامه‌های صادره مرکز خدمات سرمایه‌گذاری استان جهت پروانه اشتغال سرمایه‌گذاران خارجی از سوی وزارت کار

پیشنهادهای و راهکارها

- تفویض اختیار به مراکز خدمات سرمایه‌گذاری استان در حوزه پروانه اشتغال از سوی سازمان سرمایه‌گذاری
- فراهم شدن شرایط ذیل باستناد قابلیت اجرایی ماده (۳۵) آیین نامه اجرایی قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی :
- امکان صدور و تمدید پروانه کار سه ساله، متناسب با مدت زمان اقامت اعطاء شده به سرمایه‌گذار (در حال حاضر پروانه کار فقط با اعتبار یک ساله صادر می‌شود).
- عدم الزام و اجبار به حضور کارشناسان شاغل در طرح‌های سرمایه‌گذاری خارجی، در جلسه هیات فنی اشتغال در اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی برای اخذ پروانه کار.
- پیشگیری از الزام سرمایه‌گذار به حضور در جلسه هیات فنی اشتغال برای اخذ پروانه کار.
- پیشگیری از الزام ورود اتباع متقاضی سرمایه‌گذاری خارجی به کشور از طریق ویزای F برای اخذ پروانه اشتغال.

در زمینه ثبت سرمایه

مشکلات و چالش‌ها

- خطرات مالی و جانی ورود ارز بصورت چمدانی از خارج کشور بویژه از کشور افغانستان بدلیل عدم امکان انجام انتقال ارز از طریق حواله بانکی و صرافی
- اختلاف فاحش نرخ ارز بین بازار رسمی با بازار غیر رسمی و عدم رضایت سرمایه‌گذاران از خرید ۱۰٪ بالاتر از نرخ سامانه معاملات الکترونیک ارز (ETS) توسط بانک مرکزی.
- متوقف گردیدن فرایند خرید ارز توسط بانکها و صرافی‌ها از سرمایه‌گذاران خارجی از اواسط شهریور ماه سال جاری، باتوجه به اعلام بانک مرکزی مبنی بر راه اندازی سامانه معاملات ارزی بازرگانی مرکز مبادله ارز و طلای ایران که امکان خرید ارز از سرمایه‌گذار خارجی را با نرخ توافقی میسر مینماید و باتوجه به عدم راه اندازی سامانه فوق بانکها و صرافی‌ها از خرید امتناع می نمایند و سرمایه‌گذار قادر به فروش ارز و ثبت سرمایه نمی باشد.

- امتناع بانکهای عامل کشور از انجام پروسه خرید ارز به نمایندگی از بانک مرکزی، بدلیل عدم ابلاغ تمديد مهلت اعتبار مصوبه فوق الاشاره در سال ۱۴۰۳ از سوی بانک مرکزی به بانکهای عامل کشور (خرید ۱۰٪ بالاتر از قيمت ETS).
- سردرگمی برای سرمایه‌گذاران (فرآیند دقیق اجرا و نرخ فروش طلا در مرکز مبادله) در اجرای تصویب‌نامه شماره ۱۶۷۰/۱۰/ت/۶۰۲۴۲ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۲ هیات محترم وزیران در خصوص ورود فلزات گران‌بها و شمش طلا به صورت شمش استاندارد بدلیل عدم ابلاغ و ارسال و تشریح مصوبه مذکور، از طریق وزارت صمت، گمرکات و سازمان استاندارد کشور به دستگاههای تابعه استانی، به گونه ای که سرمایه‌گذار پس از مراجعه، دستگاه استانی مربوطه اظهار بی اطلاعی می نماید.

پیشنهادهای و راهکارها

- بمنظور تسهیل در انتقال ارز و امکان حواله ارزی از طریق سیستم بانکی، شعبه و یا شعباتی از بانکهای عامل مورد تایید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در کشورهای هدف منجمله کشور افغانستان ایجاد و راه اندازی شود.
- با توجه به افزایش نرخ ارز در بازار غیر رسمی و اختلاف آن با نرخ ارز در بازار رسمی، ترتیبی اتخاذ فرمایید تا در اسرع وقت، قیمت خرید بانک مرکزی از ۱۰ درصد به بیش از ۳۵٪ درصد بالاتر از ETS تصحیح شود و یا نرخ تبدیل دلار به ریال، با ۲ درصد کمتر از نرخ میانگین یک هفته بازار غیر رسمی محاسبه و توسط بانک از سرمایه‌گذار خارجی خریداری گردد.
- بمنظور تسریع در فرآیند خرید ارز، موضوع خرید ارز با قیمت ۱۰ درصد بالاتر از قیمت ETS از سوی بانک مرکزی به بانکهای عامل تفویض اختیار شود.
- تا زمان راه اندازی سامانه معاملات ارزی مورد نظر بانک مرکزی، راهکاری جایگزین برای خرید ارز سرمایه گذاران خارجی فراهم گردد

موانع و مشکلات سرمایه گذاری اتباع سایر کشورها در ایران (با تاکید بر افغانستان)

مشکلات و چالش ها

- عدم وجود زیرساخت های نقل و انتقالات بانکی در کشور افغانستان که به منظور رفع این موانع بایستی پیگیری درخصوص تسهیل و تسریع در ورود سرمایه خارجی توسط نهادهای مسئول صورت پذیرفته و کشور افغانستان به ایجاد زیرساخت های انتقال پول از طریق سیستم بانکی ملزم گردد.
- محدودیت در ورود ارز همراه مسافر (حداکثر ۲۰ هزار دلار در هر سفر)
- عدم وجود صرافی مجاز در استان به منظور تبدیل ارز به ریال و ارائه تاییدیه ثبت در سامانه سنا
- عدم صدور روادید توسط اداره کل کنسولی وزارت امور خارجه برای متقاضیان سرمایه گذاری علیرغم ثبت درخواست صدور روادید در سامانه روادید الکترونیکی و مکاتبه سازمان سرمایه گذاری
- طولانی بودن فرآیند سپرده گذاری اتباع خارجی برای صدور پروانه اقامت ۵ ساله و مشخص نبودن متولی

- اعطای اقامت برای سرمایه گذاران و بستگان درجه یک به شرط ورود حداقل ۲۵۰ هزار دلار و ثبت در سازمان سرمایه گذاری.
- مشکلات اتباع افغانی در فرآیند صدور و تمدید روادید و همچنین صدور ویزای بلند مدت و کثیر السفر برای تجار

پیشنهادهای راهکارها

- ایجاد شعبه بانکی در دو طرف مرز ماهیرود از سوی هر دو کشور جهت انجام خدمات ارزی و تسريع در نقل و انتقالات پولی
- ایجاد دفتر نمایندگی فروش محصولات استان و تهیه بانک اطلاعات محصولات واحدهای تولیدی با مشارکت سازمان صنعت، معدن و تجارت، سازمان جهاد کشاورزی، شرکت شهرک های صنعتی و دستگاه های ذیربط.
- ایجاد دفتر صادرات خدمات فنی- مهندسی و انتقال دانش و تکنولوژی با مشارکت کلیه سازمان های نظام مهندسی، اتاق اصناف، بنیاد نخبگان، شرکت های دانش بنیان استان و سایر دستگاه های ذیربط.
- استقرار آزمایشگاه و سیستم بهداشتی در گمرک ماهیرود جهت میسر شدن امکان واردات محصولات کشاورزی و دیگر قابلیت های افغانستان و برقراری توازن تجاری با کشور افغانستان.
- استفاده حداکثر از ظرفیت های قانونی طرح توسعه و تسهیل سرمایه گذاری توسعه ای در مناطق غرب و شرق کشور (تصویب نامه شماره ۷۵۹/۲۰- ر- س/ت/۴۵۷۹۲ ک مورخ ۱۰/۱۰/۸۹ وزیران عضو شورای توسعه و امنیت پایدار شرق و غرب کشور)
- نظر به آمار بالای بیکاری در مناطق مرزی و عدم تناسب درآمد با هزینه ها در اینگونه مناطق پیشنهاد می گردد: با تسهیل روند سرمایه گذاری در این گونه مناطق از طریق تعدیل موانع موجود بر سر راه سرمایه گذاران، ایجاد امنیت سرمایه گذاری، فراهم نمودن بستر قانونی لازم، شناسایی و معرفی مزیت ها و توانمندی های اینگونه مناطق زمینه جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی فراهم گردد تا ضمن ایجاد رونق اقتصادی در مناطق مرزی زمینه افزایش اشتغال و سطح درآمد افراد در این مناطق فراهم گردد.
- نظر به این که توسعه نیافتگی مناطق مرزی ضمن ایجاد شکاف و تشدید نابرابری منطقه ای موجب افزایش روی آوردن مردم در این گونه مناطق به جنبه های مختلف اقتصاد پنهان و از جمله پدیده قاچاق می شود، مطالعه نابرابری های اقتصادی، اجتماعی، آموزشی و رفاه منطقه ای و استانی از جمله اقدامات ضروری و پایه ای جهت برنامه ریزی و اصلاحات برای دستیابی به رشد اقتصادی همراه با عدالت اجتماعی و رونق اقتصاد منطقه ای است که باید در مورد مرز ماهیرود مورد توجه قرار گیرد.
- برقراری امنیت پولی از طریق تعیین نرخ ارز به صورت شناور مدیریت شده و با نوسان کم در مقداری معقول
- جلوگیری از واردات کالا که هزینه کمتری دارد برای حمایت از تولیدات داخلی

-
- خودکار سازی صدور مجوز های فعالیت های کسب و کار در موعد مقرر
 - فراهم کردن زیرساختهای تولید و صادرات غیرنفتی
 - ورود سرمایه خارجی به شکل تکنولوژی و دانش فنی برای شکوفایی و ایجاد مزیت رقابتی
 - سرمایه گذاری در حوزه های صادراتی به کمک سه کشور چین روسیه هندوستان
 - انعقاد تفاهم نامه با کشور های منتخب برای سرمایه گذاری مشترک
-

منابع و مآخذ

- حیدری، م. (۱۳۹۹). بررسی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در بخش معدن استان خراسان جنوبی. مجله اقتصاد و توسعه روستایی، ۱۵(۳)، ۴۵-۶۷.
- رضوی، ع. و تیموری، س. (۱۳۹۸). نقش انرژی‌های تجدیدپذیر در توسعه اقتصادی استان خراسان جنوبی. نشریه توسعه پایدار، ۱۲(۱)، ۲۹-۴۲.
- کریمی، ف. (۱۴۰۰). پتانسیل‌های گردشگری استان خراسان جنوبی و تاثیر آن بر جذب سرمایه‌گذاری خارجی. فصلنامه جغرافیا و برنامه‌ریزی، ۲۳(۲)، ۸۵-۱۰۳.
- موسوی، ن. (۱۳۹۷). تحلیل SWOT در شناسایی فرصت‌ها و چالش‌های سرمایه‌گذاری در صنایع دستی خراسان جنوبی. فصلنامه هنرهای سنتی و صنایع دستی، ۸(۱)، ۱۹-۳۳.
- فلاحی، س. (۱۳۹۶). ارزیابی پتانسیل کشاورزی و نقش آن در توسعه اقتصادی استان خراسان جنوبی. فصلنامه کشاورزی و توسعه روستایی، ۲۲(۴)، ۷۶-۹۱.
- عباسی، م. (۱۳۹۵). بررسی استراتژی‌های توسعه حمل و نقل و لجستیک در استان خراسان جنوبی. مجله مدیریت و توسعه، ۹(۲)، ۳۳-۴۹.
- حسینی، ع. (۱۳۹۹). بررسی تأثیر نوسانات نرخ ارز بر سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی استان خراسان جنوبی. فصلنامه مطالعات اقتصادی ایران، ۱۷(۴)، ۵۷-۷۴.
- جلالی، پ. (۱۴۰۱). ارزیابی تأثیر تحریم‌های بین‌المللی بر سرمایه‌گذاری صنعتی در خراسان جنوبی. فصلنامه اقتصاد و بازرگانی، ۱۴(۲)، ۹۸-۱۱۲.
- شفیعی، ک. و صابری، م. (۱۳۹۸). فرصت‌های سرمایه‌گذاری در توسعه تجارت خارجی با افغانستان: مطالعه موردی خراسان جنوبی. فصلنامه تجارت بین‌المللی، ۱۰(۱)، ۶۴-۷۹.
- هاشمی، ف. (۱۳۹۹). ارزیابی استراتژیک توسعه مناطق ویژه اقتصادی در خراسان جنوبی. فصلنامه اقتصاد منطقه‌ای و شهری، ۱۲(۳)، ۱۰۳-۱۲۲.
- عظیمی، ب. (۱۴۰۰). تحلیل پتانسیل انرژی‌های تجدیدپذیر در استان خراسان جنوبی. مجله انرژی‌های نوین، ۱۰(۲)، ۷۱-۸۹.
- جهانبخش، ی. (۱۳۹۸). بررسی نقش محصولات کشاورزی استراتژیک در جذب سرمایه‌گذاری در خراسان جنوبی. فصلنامه کشاورزی پایدار، ۱۶(۱)، ۵۴-۷۲.
- ملکی، ن. (۱۳۹۷). بررسی موانع توسعه صنایع کوچک و متوسط در استان خراسان جنوبی. مجله اقتصاد و کارآفرینی، ۹(۳)، ۴۲-۶۱.
- سلیمی، م. (۱۳۹۶). بررسی نقش فرهنگ کارآفرینی در توسعه اقتصادی استان خراسان جنوبی. مجله مدیریت کارآفرینی، ۸(۱)، ۹۲-۱۰۷.
- احمدی، س. (۱۳۹۹). بررسی چالش‌های سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های لجستیک خراسان جنوبی. فصلنامه حمل و نقل و لجستیک، ۷(۲)، ۲۳-۳۷.

- کاویانی، ر. (۱۳۹۵). تحلیل فرصت‌های سرمایه‌گذاری در بخش گیاهان دارویی خراسان جنوبی. مجله کشاورزی و توسعه، ۱۰(۳)، ۶۱-۸۱.
- رضایی، م. (۱۴۰۱). ارزیابی ظرفیت‌های بوم‌گردی و تاثیر آن بر توسعه اقتصادی خراسان جنوبی. فصلنامه جغرافیا و گردشگری، ۲۲(۴)، ۳۳-۵۴.
- حقیقی، ه. (۱۳۹۸). بررسی چالش‌های سرمایه‌گذاری خارجی در استان خراسان جنوبی. مجله توسعه اقتصادی، ۱۳(۲)، ۴۴-۶۰.
- زمانی، پ. (۱۳۹۹). نقش منابع معدنی در توسعه صنایع معدنی استان خراسان جنوبی. فصلنامه اقتصاد معدن، ۱۵(۳)، ۱۰۱-۱۱۸.
- نوروزی، ف. (۱۳۹۷). پتانسیل‌های صادراتی محصولات کشاورزی خراسان جنوبی و چالش‌های پیش‌رو. مجله تجارت و بازرگانی، ۹(۲)، ۷۳-۹۱.